

Policy Brief

**Åpne læringsressurser på ditt eget språk, på
din måte**

<http://langoer.eun.org>

FORFATTERE**Monique Udnaes, Gard Titlestad og Øystein Johannessen****KRITIKERE**

I løpet av prosessen frem til dette dokumentet har vi fått kommentarer og tilbakemeldinger fra prosjektpartnere og mange internasjonale eksperter. Vi takker dem alle!

PROSJEKTPARTNERE**Cor van der Meer, Marit Bijlsma**, Fryske Akademy, Nederland (Prosjektkoordinering)**Katerina Zourou, Giulia Torresin, Ioannis Lefkos**, Web2Learn, Greece (Prosjektledelse)**Elena Shulman, Valentina Garoia**, European Schoolnet, Belgia**Sylvi Vigmo, Linda Bradley**, Göteborgs universitet, Sverige**Malgorzata Kurek, Anna Skowron**, Jan Długosz universitet, Polen**Vaiva Zuzeviciute**, Mykolas Romeris universitet, Litauen**Gard Titlestad, Monique Udnaes, Øystein Johannessen**, International Council for Open and Distance Education, Norge**Anne-Christin Tannhäuser**, European Foundation for Quality in E-learning, Belgia**Sanita Lazdina, Ilga Suplinska**, Rezekne institusjon for høyere utdanning, Institusjon, Latvia**GRAFISK DESIGNER****Stefanos Xenakis** www.steartworks.com**OVERSETTER**

Øivind Høines

FØLG OSSTwitter [#LangOER](https://twitter.com/LangOER)Slideshare [LangOER](https://www.slideshare.net/LangOER)Mendeley [LangOER: OER and languages](https://www.mendeley.com/collections/LangOER-OER-and-languages)Diigo Group [Best content in OER and languages](https://www.diigo.com/group/Best-content-in-OER-and-languages)Facebook [LangOER Teachers group](https://www.facebook.com/LangOER-Teachers-group)langoer@eun.orgDette verket er lisensiert under en [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Dette prosjektet er finansiert med støtte fra EU-kommisjonen. Forfatterne er ansvarlige for publikasjonen og kommisjonen er ikke ansvarlig for en eventuell bruk som gjøres av informasjonen den inneholder.

Publisert dato: 7. januar 2015. Vennligst sitert som: **Udnæs, M., Titlestad, G., Johannessen, Ø. (2014). Polycysammendrag – åpne læringsressurser på ditt eget språk, på din måte. LangOER consortium <http://langoer.eun.org/>.**

1.0 Sammendrag

Det å åpne undervisning og åpne læringsressurser (OER) kommer stadig høyere på undervisningsagendaen i mange land i Europa og er noe det satses stadig mer på. OER befinner seg ikke lenger i utkanten av tradisjonell undervisning og men begynner å bli en del av den global hovedstrømmen i utdanning.¹ Imidlertid ligger innføring av åpne læringsressurser på språk som er mindre brukt enn verdensspråkene, spesielt engelsk, noe etter.

Det blir ansett som viktig at nasjoner tar i bruk åpne læringsressurser på sitt eget språk, og det anbefales at regjeringer:

- **innfører en nasjonal politikk til støtte for åpne læringsressurser på mindre brukte språk**
- **i samarbeid med private, det offentlige og undervisningssektoren legger til rette for markedsplasser og samarbeidsarenaer for åpne læringsressurser av høy kvalitet**
- **går foran for å fremme utvikling av åpne rammeverk og standarder for å lette lagring og tilgjengeliggjøring av OER (såkalte repositories) og gjøre at systemer kan samarbeide (utvikle og godkjenne læringsinnhold, kompatible applikasjoner og tjenester i riktig kontekst)**

Åpne læringsressurser gir en eksklusiv fordel når de sammenlignes med andre læringsressurser. OER karakteristika med tilgang, gjenbruk, revisjon, omarbeiding og redistribuering er mangfoldige fordi de:

- gir gratis og lovlig omfattende bruk av ressursene
- muliggjør tilgang til utdanning for flere, til en lav kostnad
- muliggjør økt kvalitetssikring av læremidlene som brukes av elever
- muliggjør nyskaping, kreativitet og bærekraftig bruk
- muliggjør rask utvikling av kurs og programmer
- senker kostnadene ved å levere hel eller delvis nettbasert læring
- gjør læremidler av høy kvalitet tilgjengelig når som helst når de leveres på nettet

¹ Weller, M. (2014). The battle for Open. <http://www.ubiquitypress.com/site/books/detail/11/battle-for-open>

2. Innledning

2.1. Definisjoner

Åpne læringsressurser, slik de defineres i UNESCOs Paris-deklarasjon fra 2012, er «ethvert undervisnings-, lærings- og forskningsmateriale på et hvilket som helst medium, digitalt eller på annen måte, som ligger offentlig tilgjengelig eller er publisert under en åpen lisens som fritt gir tilgang, rett til bruk, tilpasning og redistribusjon av andre uten eller med begrensede restriksjoner. Åpen lisensiering er innebygget i det eksisterende rammeverket av åndsrettigheter slik de defineres av relevante internasjonale konvensjoner og respekterer verkenes opphavsrett.

OER og massive åpne nettkurs (MOOC) er to hovedelementer i åpen undervisning. I dette sammendraget vil i imidlertid konsentrere oss om OER.

Behovet for å fremme utviklingen av OER på mindre brukte språk er relevant mange steder i Europa. De fleste europeiske lands befolkninger snakker et mindre brukt språk enten fordi deres nasjonalspråk som estisk, norsk eller romansk er lite brukt sammenlignet med verdensspråkene (og de mest brukte språkene), spesielt engelsk, eller de tilhører ett eller flere mindre brukte språkgrupper som frisisk eller samisk.

2.2. Nåværende situasjon

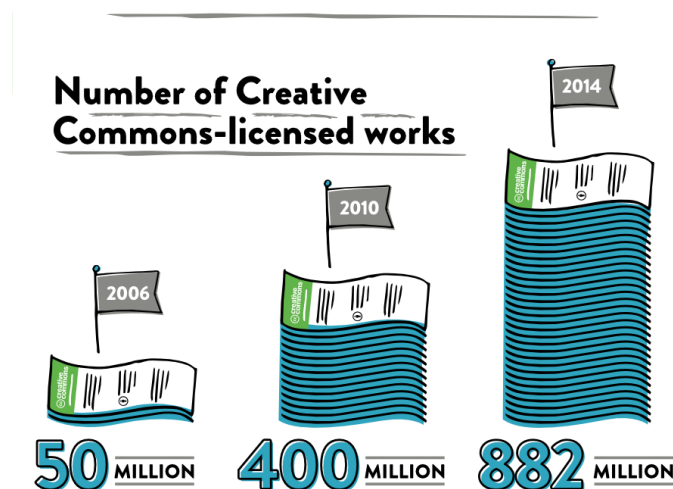
I de senere år har regjeringer i Europa lagt frem forslag om strategier/policyer eller vedtatt erklæringer til støtte for «åpen» utdanning, men få refererer direkte til OER.

På globalt nivå har FNs organisasjon for utdanning, vitenskap, kultur og kommunikasjon (UNESCO) og Commonwealth of Learning (CoL) organisert verdenskongressen for OER i 2012, hvor Paris-deklarasjonen ble vedtatt. Den anmoder regjeringer i hele verden til åpen lisensiering av offentlig finansierte læremidler. En anbefaling var å «forsterke utviklingen av strategier og policyer for OER, støtte utviklingen av spesifikke policyer for produksjon og bruk av OER innen mer omfattende strategier for å fremme utdanning». Mer nylig har direktører og rektorer som representerer et mangfold av høyere utdanningsinstitusjoner fra hele verden oppfordret International Council for Open

and Distance Education (ICDE) og UNESCO til å fortsette sitt arbeid for å støtte og oppmuntre regjeringer til å «stimulere til bruk av åpne læringsressurser».²

I Europa støttes åpne læringsressurser av EU-kommisjonen gjennom dens «Opening Up Education»-initiativ for å stimulere lærings- og utdanningsmåter gjennom IKT og digitalt innhold, hovedsakelig gjennom utvikling og tilgjengelighet av OER. Rapporten fra EUs High-Level Group on Modernisation of Higher Education (oktober 2014) legger vekt på viktigheten av «full åpen tilgang til læringsressurser; i offentlige anbud bør åpne lisenser være et obligatorisk vilkår, slik at innhold kan endres, reproduseres og brukes andre steder» (rekommendasjon 13).

Selv om utallige læringsressurser er blitt publisert som OER i dag, er omfanget som er tilgjengelig på andre språk enn engelsk, mye mer begrenset, og det er enda mer begrenset på mindre brukte språk (LUL – Less Used Languages).

Figur 1: Antall Creative Commons-lisensierte verk har vokst fra 50 millioner i 2006 til å passere 1 milliard i disse dager. Tallene omfatter alle typer verk.³

² ICDE Media press, December 5, 2014. www.icde.org/Bali_message

³ <https://stateof.creativecommons.org/report/>

På nasjonalt nivå er landskapet for de fleste land som er kartlagt av LangOERs EU-finansierte prosjekt⁴ for høykvalitets-OER i LUL, dystert hvis UNESCOs strenge OER-definisjon legges til grunn. Imidlertid finnes det noen gode eksempler på OER-initiativ i Europa, som Federica⁵ i Italia, Periodica i Latvia (Det latviske nasjonale digitale bibliotek)⁶, NDLA i Norge⁷, Scholaris i Polen (det betydeligste eksemplet på en statsfinansiert OER-plattform)⁸, RURA i Frankrike⁹ og Wikiwijs i Nederland¹⁰.

3. Hva er regjeringers potensielle fordeler ved å vedta, fremme og ta initiativ til åpne læringsressurser på mindre brukte språk?

3.1. Økt effektivitet

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD)¹¹ forventer at «åpen deling vil påskynde utviklingen av nye læringsressurser, stimulere intern forbedring, innovasjon og gjenbruk og bidra til at institusjoner holder god oversikt over materialet og dets interne og eksterne bruk».

At OER finnes tilgjengelig på lokale språk, vil tiltrekke seg «uformelle studenter», utenom etablerte utdanningsinstitusjoner, og vil bidra til å løse opp grensene mellom uformell læring og formelle utdanningsprogrammer. OER vil også skape muligheter for livslang læring og støtte kontinuerlig lærerutvikling.

Et flerspråks-policyinitiativ fra EU, kjent som Barcelona-initiativet (hver borger bør kunne snakke to andre språk i tillegg til sitt morsmål) er et solid argument for å støtte utviklingen av OER i LUL. EUs policy på flerspråklighet gjennomsyrrer alle dens policyer som kultur, ungdom, sosial inkludering, livslang læring og sysselsetting.

⁴ LangOER publications & reports. Open Educational Resources (OER) in less used languages: a state of the art report - July 2014 <http://langoer.eun.org/resources>

⁵ <http://www.federica.unina.it>

⁶ <http://www.periodika.lv>

⁷ <http://www.ndla.no>

⁸ <http://scholaris.pl>

⁹ <http://www.eu.education.fr/consultation/presentation/present/index.html>

¹⁰ <http://wikiwijsleermiddelenplein.nl>

¹¹ OECD's report: Giving knowledge for free: the Emergence of Open Educational Resources".

<http://www.oecd.org/edu/ceeri/givingknowledgeforfreetheemergenceofopeneducationalresources.htm>

Når OER beviselig viser sin effektivitet, er det i tillegg forventet at de vil spre seg gjennom hele utdanningssystemet og utover det. The History of Open Educational Resources Infographic viser hvordan OER allerede har ekspandert fra starten i universitetssystemet i 1999/2002 til å ha vokst raskt inn i forskjellige deler av utdanningen.¹²

3.2. Forbedret kvalitet på læring og undervisning

Ifølge UNESCO¹³ er «bruk av et barns morsmål i formell undervisning en av de kritiske forutsetningene for vellykket læring og intellektuell utvikling».

Dette faktum burde oppmuntre regjeringer til å fremme morsmål på Internett. Internett tilbyr enorme muligheter for læring på forskjellige språk, men ifølge Kornais studie¹⁴ er mindre enn fem prosent av verdens nåværende språk i bruk på nett.

Bruken av OER i LUL kan oppmuntre lærere og elever til å engasjere seg i kritisk refleksjon og i pedagogiske debatter som vil forbedre kvaliteten på læring og undervisning. Ressurser som kan gjenbrukes og kombineres på nye måter, kan underbygge viktigheten av lærere som avgjørende menneskelig kapital for utvikling og organisering av læringsressurser.

3.3. Potensielle kostnadsbesparelser

Offentlig finansierte læremidler, lisensiert som OER, vil i tillegg til direkte kostnadsbesparelser ved å ikke betale dobbelt gi omfattende fordeler og maksimere deres avkastning på investering.

I lyset av den nylig vedtatte Paris-deklarasjonen skrev sir John Daniel, tidligere administrerende direktør i Commonwealth of Learning, og David Killion, USAs

¹² <http://elearninginfographics.com/history-open-educational-resources-infographic/>

¹³ 2008 UNESCO report- Mother tongue matters: local language as a key to effective learning. http://www-01.sil.org/literacy/mother_tongue_matters.htm

¹⁴ <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2013/12/04/how-the-internet-is-killing-the-worlds-languages/>

ambassadør til UNESCO, i avisen The Guardian i juli 2012: «ved å være tilpasningsdyktige og tilgjengelige har OER potensial til å løse den globale utdanningskrisen og bidra til bærekraftig økonomisk vekst – hvis regjeringer er forbedret på å reagere».

For elever vil OER redusere kostnadene til lærebøker. «Åpne lærebøker har spart elever for 100 millioner dollar», ifølge Creative Commons¹⁵. Andre studier som beregner den potensielle kostnadsbesparelsen for elever gjennom tilgjengelighet og åpent lisensierte lærebøker, er også publisert¹⁶. OER Evidence Report utgitt av OER Research Hub slår i sitt nylige sammendrag fast at: «88,4 % av elevene sier at muligheten til å studere gratis hadde innflytelse på deres beslutning om å bruke OER.»¹⁷

For utdanningsinstitusjoner: Broward College Online¹⁸ sparer for eksempel 250 000 USD per år med OER-lærebøker.

3.4 Potensial for nyskapning

«79 % av lærere bruker OER for å få nye ideer og inspirasjon», ifølge OER Evidence Report (OER Research Hub).

OER gir muligheter for nye former for vurdering. «Innen organisasjoner som tilbyr åpen undervisningspraksis (OEP), blir OER mer og mer brukt. Kvalitetsvurderingsmetoder som fagfellegodkjenning, fagfellerefleksjon og strategier for fagfellevurdering brukes for å godkjenne innhold», ifølge G. Conole og U. Ehlers¹⁹.

¹⁵ <https://stateof.creativecommons.org/>

¹⁶ <http://www.siyavula.com> and <http://education.gov.za/SiyavulaTextbooks/tabid/886/default.aspx>

¹⁷ <https://oerresearchhub.files.wordpress.com/2014/11/oerrh-evidence-report-2014.pdf>

¹⁸ Broward College Online Case Study: <http://www.oeconsortium.org/projects/showcases/oer-at-broward-college-online/>

¹⁹ <http://www.icde.org/filestore/Resources/OPAL/OPALEhlersConoleNamibia.pdf>

OER gir også muligheter for større inneneuropeisk mobilitet. UNESCOs OER-nettverk bekrefter at det ligger et stort potensial (språkbevaring og -revitalisering, utdanning og utvikling for å minske fattigdom) i OER på lokale språk.²⁰

Å dele innhold og kunnskap på nye måter er en innovasjonsdriver i utdanning ifølge Dirk Van Damme – OECD/CERI²¹. Åpne læringsressurser (OER) kan ses som en sosial nyskaping (ikke en teknisk) med potensial til å reformere (ikke revolusjonere) undervisning hvis de er forbundet med det vi vet om læring, og med det lærere trenger. Etter hans mening åpner OER et vindu til hvordan fremtidens samfunn, kunnskapsarbeidere og pedagoger vil behandle kunnskap: gjennom deling, samarbeid, praksisnettverk med mer.

4. Hva er hovedutfordringene for regjeringer som vil vedta, fremme og ta initiativ til åpne læringsressurser i mindre brukte språk?

4.1. Mangelen på policyer og rammeverk, og behovet for å overføre policyer til handling

Ifølge POERUPs oversikter over europeiske og internasjonale policyer som er relevante for innføring av OER, «finnes det svært få nasjonale policyer, og der hvor nasjonale policyer på åpen undervisning eksisterer, nevner de ikke spesielt OER». Forskning viser at «lærere setter pris på konseptet med OER og er villige til å forsøke»²², men trenger litt støtte på nasjonalt nivå og fra utdanningsinstitusjonen sin.

Å omsette policyer til handling krever engasjement, ikke bare fra regjeringer, men også fra institusjoner og enkeltpersoner. Initiativ på grasrotnivå må støttes av relevante nasjonale policyinitiativer og vice versa: Ingen policy gir resultater hvis den bare blir liggende som intensjonserklæring. Et relevant eksempel på dette er Wikiwijs, «en OER-

²⁰ Oates, L. (2009). Coming up short in the OER movement: African Language OERs
<http://ojs.stanford.edu/ojs/index.php/a2k/article/view/449/2751>

²¹ <http://www.slideshare.net/OECD/EDU/open-educational-resources-sharing-content-and-knowledge-differently-is-a-driver-of-innovation-in-education>

²² <http://www.onlinelearningsurvey.com/reports/openingthecurriculum2014.pdf>

plattform for lærere lansert av det nederlandske undervisningsdepartementet for å stimulere utvikling og bruk av OER og forbedre tilgang til digitale læringsressurser»²³.

Effektiv reform og endring skjer ofte i krysningspunktet mellom initiativer som kommer ovenfra, og handlinger som settes i gang nedenfra. Det er stort behov for nasjonale policyer som hjelp til å forsterke grasrotinitiativ. «Mens det er flere initiativer ovenfra for å gjennomføre innføring av OER (spesielt når det gjelder åpne lærebøker), er eksempler på initiativer nedenfra sjeldnere.»²⁴

Frengangen i retning av åpenhet og støtte til OER er betydelig, men gjennomføring hindres delvis på grunn av motstand mot åpenhet. Policy-inngripen kan bidra til å endre motstandsklimaet og vise vei i retning av mer dialog og partnerskap på nasjonalt og internasjonalt nivå.

4.2. Kunnskap om eksistensen av høykvalitets-OER, bruk og effekt er lav eller manglende

«Den franske pedagogiske arven er breiddfull av åpne ressurser, men verken lærere eller elever vet om deres eksistens, og vet ikke hvordan de kan gjenbruke dem.»²⁵

Å vite hvor man kan finne ressurser, er en av de største utfordringene ved å bruke OER, og generell kunnskap om veletablerte OER-repositories er lav.²⁶

Det finnes svært få kartleggingssystemer for OER som POERUP, OER Research Hub²⁷ og LangOERs prosjekter. Det er gjort tiltak for å måle deres innvirkning, som ROER4D-forskningsprosjektet. Det er vanskelig å få tilbakemelding fra OER-brukere fordi de fleste OER er åpne uten behov for å registrere seg først. Derfor avhenger de fleste kartleggingsinitiativene av frivillig tilbakemelding.

«Lærere i USA anser kvaliteten på OER til å være omtrent tilsvarende tradisjonelle læremidler», ifølge E. Allen og J. Seaman. «Den tydeligste hindringen for en bredere

²³ <http://www.slideshare.net/GrainneConole/promoting-policy-uptake-for-oer-and-moocs>

²⁴ OER Research Hub, OER Evidence Report 2013-2014

²⁵ <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002286/228649e.pdf>

²⁶ OER Research Hub <http://oerresearchhub.org>

²⁷ OER Research Hub <http://oerresearchhub.org>

innføring av OER forblir læreres oppfattelse av tiden og innsatsen som kreves for å finne og evaluere dem.»²⁸

Man kunne anta at små OER-markeder (som OER i LUL) ikke har samme kapasitet til å eksistere som større, dominert av engelsk språk. Imidlertid har de katalanske og walisiske markedene vist det motsatte: OER kan blomstre til tross for sine små markeder.

4.3. Lingvistiske og kulturelle hindringer mot bruk og gjenbruk av OER

Språk betraktes ofte som barrierer i stedet for goder fordi praktiserende lærere kanskje for eksempel ikke vet hvordan de skal takle flere språk i klasserommet. Det mangler også en forståelse for at flerspråklighet kan berike undervisning.

For å nå grupper av flerspråklige og med mindre brukte språk i Europa må ressurser «reise godt» – det vil si være overførbare og satt inn i riktig kontekst. De må være virkningsfulle og mulig å tilpasse til bruk i en kulturell og språklig kontekst som er annerledes enn deres opprinnelse. Oversettelse av OER er en mulighet, men å være avhengig av oversettelse i læremidler undergraver i hovedsak oppbygging av kunnskapskapasitet innen egen kulturell kontekst. Hvis OER ikke tilbys i LUL, vil elever og lærere vende seg mot dominerende språk, som i sin tur svekker læringsressurser i LUL.

4.4. Mangel på gode modeller

Fragmentering, frykt for lav kvalitet, mangel på motivasjon, svakt marked etc. kan takles og overvinnes hvis en økologisk tilnærming til det å skape og bruke OER av høy kvalitet innføres. Norge har utviklet en slik modell (se boks 3) for videregående skole. Modellen bygger på troen på at utdanning er et offentlig gode, og at offentlige midler bør brukes til å utvikle læringsressurser. Dette gir rom for å publisere materialet under en Creative Commons-lisens og derfor være åpent for bruk, gjenbruk, nye kombinasjoner, tilpasning og redistribusjon. Det definerte OER-økosystemet vil bidra til at OER friksjonsfritt

²⁸ <http://www.onlinelearningsurvey.com/reports/openingthecurriculum2014.pdf>

utvikles i retning av allmenn innføring. Nasjonal digital læringsarena (NDLA) presenteres under anbefalingene i avsnitt 5.2.

4.5. Kulturen med åpen deling er fremdeles ikke forstått, akseptert og forankret i utdanningssystemet

Kulturen og vanene fra den trykte verdenen og den tradisjonelle forlagssektoren er overført til den digitale verdenen, mens det kreves en ny retning. OER blir fremdeles betraktet som (og er) en trussel av forlagsindustrien. Kulturen med åpen deling er ennå ikke forstått, akseptert og forankret i utdanningssystemet.

5. Policyanbefalinger

Flere instanser har levert policyorienterte dokumenter som kan brukes som inspirasjon til å styrke nasjonale policyer for OER: EUs High Level Group²⁹, Open Policy registry³⁰ (eksempler på godkjente policyer ved nasjonale utdanningsinstitusjoner, statlig nivå), Open Policy Network³¹ (gir assistanse til politisk ansvarlige og policyutviklings- og evaluerings-verktøysett utviklet av OER Afrika). Det felles ICDE–UNESCO Policy Forum³² foreslår flere policyer for en holistisk tilnærming til åpen undervisning, OER og åpen tilgang.

UNESCO IITEs³³ landrapporter gir oversikt, perspektiver og anbefalinger, som rapporten for Frankrike som ble utgitt i oktober 2014.

Vår konklusjon er at for å skape et gunstig miljø for innføring av OER i LUL bør regjeringer:

- innføre en nasjonal politikk til støtte for åpne læringsressurser på mindre brukte språk

²⁹ EU High Level Group calls for targeted funding to boost use of new technologies in higher education. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1188_en.htm

³⁰ Open policy registry: https://wiki.creativecommons.org/OER_Policy_Registry

³¹ Open policy Network: <https://openpolicynetwork.org>

³² http://icde.org/en/b7C_wRrOXp.ips

³³ Touzé S. (2014). Open educational Resources in France: Overview, perspectives and Recommendations. UNESCO IITE: Moscow. <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002286/228649e.pdf>

- i samarbeid med private, det offentlige og undervisningssektoren legge til rette for markeds plasser og samarbeidsarenaer for åpne læringsressurser av høy kvalitet
- gå foran for å fremme utvikling av åpne rammeverk og standarder for å lette lagring og tilgjengeliggjøring av OER (såkalte repositories) og gjøre at systemer kan samarbeide (utvikle og godkjenne læringsinnhold, kompatible applikasjoner og tjenester i riktig kontekst)

5.1. Regjeringer bør innføre en nasjonal politikk til støtte for åpne læringsressurser på mindre brukte språk

For å forstå de fullstendige fordelene ved OER og læring i konteksten av landets eget(/ne) språk bør regjeringer utvikle en holistisk og konsekvent policy for utvikling og bruk av OER på sine egne språk. Policyer bør ta opp kritiske temaer som finansiering, kompetansebygging og deling, så vel som mulige regulerende utfordringer. Incitament og kontroll- og vurderingsmekanismer bør inkluderes i nasjonale og institusjonsmessige policyer.

Selv om nasjonale policyavgjørelser er det vi setter søkelyset på i vår anbefaling, er også regionale, nettverks- og institusjonsmessige policyavgjørelser av svært stor verdi for innføring og bruk av OER.

Policyavgjørelser til støtte for åpent lisensierte OER i LUL er den fremste viktige suksessfaktoren for å sikre innføring og maksimering av deres fordeler.

Boks 1. Eksempel på åpne lærebøker: vest-kanadiske OER-initiativer

«I april 2014 signerte de tre vestkanadiske provinsene et memorandum om gjensidig forståelse der de ble enige om å samarbeide og være delaktige i bruk og innføring av OER. Dette bygger på British Columbias departement for høyere utdannings støtte fra oktober 2012 til å opprette åpne lærebøker for de 40 største fagene på første og andre år i provinsens offentlige høyere utdanning. I mai 2014 fikk initiativet midler til ytterligere 20 åpne lærebøker for yrkesopplæring og tekniske programmer. Alberta utdanningsdepartement har også forpliktet seg til to millioner USD til støtte for OER i samarbeid med de andre provinsene.» Rory McGreal, ICDE Chair i OER

Boks 2. Nederland: Wikiwijs-initiativet

«Wikiwijs var et program som ble initiert ovenfra, lansert i 2008 av utdanningsdepartementet. Alt lagret innhold er gjort tilgjengelig under en av to Creative Commons-lisenser: navngivelse eller navngivelse – del på samme vilkår. Wikiwijs har en fagfelle vurderingsmekanisme for å sikre kvalitet, så vel som kvalitetsmerker som er sertifisert av partnerorganisasjoner. Målet til Wikiwijs er ikke bare å øke utviklingen og bruken av OER, men å støtte lærere i profesjonalisering og opprettelse av sine egne læremidler eller kurs. Systemet gjøres tilgjengelig for nederlandske læreres 650 000 innholdsbyggeklosser og 35 000 fulle undervisningstimer. Robert Schuwer fra Åpent universitet i Nederland rapporterte under Creative Commons-policydiskusjonen i 'Virkelig åpen undervisning' i Europaparlamentet i februar 2014 at den nederlandske regjeringen nylig har kunngjort et program som vil gi 1 million Euro per år til utvikling av åpen og nettbasert undervisning på høyere undervisningsnivå.»³⁴

5.2 Regjeringer bør i samarbeid med private, det offentlige og undervisningssektoren legge til rette for markeds plasser og samarbeidsarenaer for åpne læringsressurser av høy kvalitet

OER-nettverket og interessenter med potensiell interesse for OER er fragmentert og har få arenaer for samarbeid, finansiering og utvikling. På nasjonalt nivå bør regjeringer og nasjonale organer vurdere motiver for å bygge nettverk som kan fungere som katalysatorer for økt samarbeid og nyskaping i OER. Samarbeid bør inkludere muligheten for private og offentlige partnerskap.

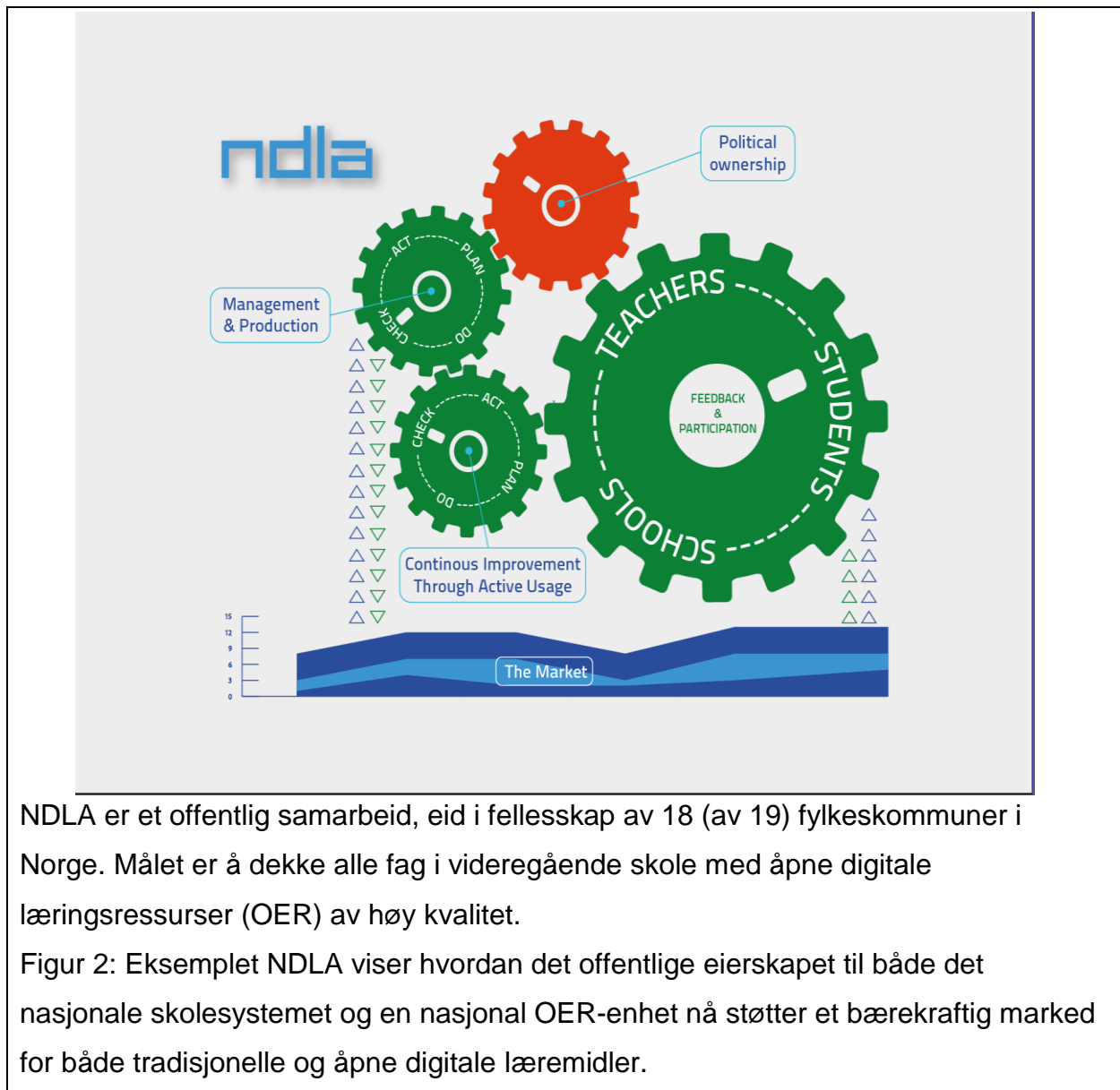
Når man vurderer modeller og konsepter for arenaer og markeds plasser, bør man også vurdere å bygge på og tilpasse eksisterende vellykkede strukturer, som i det norske eksemplet NDLA-modellen. Modeller for å stimulere og oppmuntre til innføring av OER på mindre brukte språk bør legge vekt på det følgende:

³⁴ <http://oerpolicy.eu/really-open-education-policy-discussion-in-the-european-parliament-18th-february-2014>

- inkludering av lærere og undervisningssektoren i livssyklusen
- fremstilling og produksjon av OER
- bruk av offentlig og/eller institusjonsmessig medvirkning når det er relevant
- kvalitetssikring
- lagring
- brukervennlig tilgang
- Identifisering av nye behov for OER

Box 3: Eksempel på en nasjonal fungerende øko-modell for OER: Nasjonal digital læringsarena (NDLA), Norge

I 2006 lyste det norske undervisnings- og forskningsdepartementet ut 50 millioner kroner til utvikling av digitale læremidler i videregående skole. Fylkeskommunene fikk etter en lovendring ansvaret for trykte og digitale læremidler. Fylkeskommunene tok initiativ til et samarbeid for å levere åpne digitale læringsressurser. Dette samarbeidet er i dag NDLA. Det involverer markedet, lærerne og elevene i prosessen. Det nåværende årlige driftsbudsjettet er cirka 8 millioner Euro. NDLA er satt opp som en virtuell organisasjon. Fylkene går sammen om de administrative ressursene for å holde kostnadene på et minimum.

5.3. Regjeringer bør gå foran for å fremme utvikling av åpne rammeverk og standarder for å lette lagring og tilgjengeliggjøring av OER (såkalte repositories) og gjøre at systemer kan samarbeide (utvikle og godkjenne læringsinnhold, kompatible applikasjoner og tjenester i riktig kontekst)

For å dra nytte av hele potensialet som OER tilbyr, bør OER-repositories og systemer være åpne for bruk på tvers av språk, kulturer og nasjoner.

Sømløs tilgang til OER av høy kvalitet på tvers av institusjoner, språk og nasjoner ville vært et betydelig bidrag til elever, lærere og undervisningssystemet som helhet og ville også lette kulturell tilpasning av OER.

Sømløs tilgang krever at flere utfordringer løses og spiller sammen: oversettelse, semantikk og metadata, plattformer som virker sammen, og innholdstilgjengelighet.

Tilgjengeligheten til og mangfoldet av OER i dominerende språk som engelsk bør ikke betraktes som en trussel, men snarere som en mulighet for utvikling av OER tilpasset lokale språk og kulturer.

Repositories som gir tilgang til OER, trenger nasjonale og internasjonale standarder og klassifikasjonsrammeverk som kan følges, slik at de enkelt kan gjenkjennes og gjøres tilgjengelige på tvers av institusjoner, nasjoner og språk. Standardiserte import-/eksportfasiliteter for OER bør også brukes for å åpne ressursene.

Som vist i 4.1 er hindringer for å finne, evaluere og bruke OER en hovedutfordring for mer omfattende innføring av OER. Etter vår mening har det å tilby brukervennlig, sømløs tilgang til OER av høy kvalitet potensial til å bli en faktor som endrer undervisning betydelig.

Dette er en mer langsiktig policy-anbefaling, som må tas opp tidlig av mellomstatlige organisasjoner og aktører som UNESCO, EU og andre.

Hovedreferanser

Bradley, L. & Vigmo, S. (2014). *Open Educational Resources (OER) in less used languages: a state of the art report*. LangOER consortium <http://langoer.eun.org/>

de los Arcos, B., Farrow, R., Perryman, L.-A., Pitt, R. & Weller, M. (2014). *OER Evidence Report 2013-2014*. OER Research Hub. <http://oerresearchhub.org/about-2/reports/>

European Commission. Press release: EU High Level Group calls for targeted funding to boost use of new technologies in higher education, Brussels 22 October 2014 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1188_en.htm

Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., Freeman, A., Kampylis, P., Vuorikari, R., Punie, Y. (2014). *Horizon Report Europe- 2014 Schools Edition*. Office of the European Union and The New Media Consortium <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/horizon-report-europe-2014-schools-edition>

POERUP project (2014). Sero Consulting, Deliverable D4.1, *Overview of European and international policies relevant for the uptake of OER*. http://poerup.referata.com/w/images/POERUP_D4.1_Overview_of_European_and_international_policies_relevant_for_the_uptake_of_OER_v1.0.pdf

Van Damme, D (2014) "Open educational resources: sharing content and knowledge differently as a driver of innovation in education" Opening keynote at the OER Konferenz 2014 <https://wikimedia.de/wiki/OERde14/Programm/keynote>

Tilleggsreferanser

Camilleri A., Ehlers U., Pawlowski J. (2014): *State of the Art Review of Quality Issues related to Open Educational Resources (OER)*. JRC Scientific and Policy Reports. <http://is.jrc.ec.europa.eu/pages/EAP/documents/201405JRC88304.pdf>

Daniel, J., Killion, D. 2012. Are open educational resources the key to global economic growth? The Guardian Professional, July 4. <http://www.theguardian.com/higher-education-network/blog/2012/jul/04/open-educational-resources-and-economic-growth>

European Commission (2013) The Opening up Education initiative <http://www.openeducationeuropa.eu/en/initiative>

Kornai, A. (2013), *Digital Language Death* http://eprints.sztaki.hu/7564/1/Kornai_1_2441287_ny.pdf

Kozma, B. R. (2008). Comparative Analysis of Policies for ICT in Education. In Joke Voogt, Gerald Knezek (Eds.) *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*, volume 20, pp 1083-1096

POERUP project (2014). Country reports http://poerup.referata.com/wiki/Main_Page. Schwach, V., Mæsel, E. (2013). Pensum i høyere utdanning – hvilke læremidler brukes? Kartlegging av praksis i utvalgte fag. Rapport 29/2013. <http://www.nifu.no/files/2013/11/NIFUrappport2013-29.pdf>

Śliwowski, K., & Grodecka, K. (2013). *Open Educational Resources in Poland: Challenges and Opportunities*. UNESCO: Moscow. <http://iite.unesco.org/publications/3214727/>

UNESCO (2014) Education For All Global Monitoring Report 2013/2014.

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/efareport>

Wiley, D., Green C., & Soares, L. (2012). Dramatically bringing down the cost of education with OER: How open education resources unlock the door to free learning. Centre for American Progress and EDUCAUSE <https://www.americanprogress.org/issues/labor/news/2012/02/07/11167/dramatically-bringing-down-the-cost-of-education-with-oer/>

Zourou K. (2014). Why do OER matter for less used languages? Blog post, July 11

<http://blogs.eun.org/langoer/2014/07/11/why-do-oer-matter-for-less-used-languages>

Noen flere relevante lenker

- UNESCO has a policymakers' toolkit for ICT in education: <http://www.infodev.org/en/Project.11.html>
- Language Policy in Estonia: <http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm04primavera-estiu/docs/rannut.pdf>
- British Columbia Campus OpenED: <http://open.bccampus.ca/about-2/>
- Example of national policy decision: India: <http://www.col.org/blog/Lists/Posts/Post.aspx?ID=177>
- Wales Open Education Declaration of Intent, Key Commitments: http://www.oerwales.ac.uk/?page_id=4
- What is Open Education: http://en.wikipedia.org/wiki/Open_education
- Mission of the Open University: <http://www.open.ac.uk/about/main/mission>
- OEC consortium: <http://www.oeconsortium.org/about-oec/>
- UNISA OER Policy: <http://www.unisa.ac.za/default.asp?Cmd=ViewContent&ContentID=27755>
- OER at the UK Open University: <http://www.open.ac.uk/about/open-educational-resources/>